

Rekomendacje uczestników seminarium „Europa w moim regionie – wyzwania dla pokoleń”

**8 listopada 2012 r.
Szczecin**

**Wydarzenie w ramach „Open Days”
i projektu „Seniorze jesteście potrzebni!”
współfinansowanego w ramach Rządowego Programu
Aktywności Społecznej Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej**

Ogłoszony przez KE 2012 Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej wzbudził w seniorach poczucie wyjątkowości, potrzeby działania, otwarcia się na środowiska lokalne, wychodzenie z inicjatywami zarówno wobec władz jak i organizacji współdziałających na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Zwiększona liczba działań, położone akcenty na aktywizowanie osób starszych przyczyniły się także do wzbudzenia dyskusji nad tym czy istnieje solidarność międzypokoleniowa, czy jest potrzebna, jak postrzegamy ludzi starszych w społeczeństwie, czy wiemy jakie życie prowadzą seniorzy, co jest dla nich istotne, co mogą przekazać innym, a co za tym idzie jak wykorzystać ogromny kapitał ludzki jakim dysponują seniorzy. Uczestnicy seminarium wskazywali na stereotypowe myślenie o osobach starszych. Podnoszono konieczność edukowania od poziomu kształcenia podstawowego do wzajemnej tolerancji i zrozumienia pomiędzy dziećmi, młodzieżą a osobami starszymi. Wskazywali oni także na konieczność uświadamiania społeczeństwu, że emeryt to osoba, która wypracowała swoją emeryturę w latach aktywności zawodowej i nie jest odpowiedzialny za problemy budżetowe państwa.

Uznając różnice kompetencji w podejmowaniu decyzji przez instytucje unijne, władze krajowe, regionalne i lokalne uczestnicy seminarium:

- wzywają decydentów wszystkich szczebli o uwzględnianie zmian demograficznych i specyficznych potrzeb rosnącej grupy osób starszych w tworzonych przez siebie politykach sektorowych i strategiach.

Europa jest kontynentem społeczeństwa starzejącego się, co w efekcie 20 najbliższych lat będzie skutkowało koniecznością wprowadzenia zmian zarówno w architekturze, edukacji, polityce jak i opiece medycznej. Nie można dopuścić do wykluczenia społecznego, ekonomicznego oraz cyfrowego seniorów. Strategie rozwoju muszą wskazywać na procesy demograficzne oraz konsekwencje z nimi związane. Dlatego też konieczne jest zapisanie w dokumentach strategicznych na wszystkich poziomach misji jaką mają do wykonania seniorzy na rzecz poszczególnych obszarów życia społecznego,

- wyrażają przekonanie o konieczności wypracowania dokumentów kreujących politykę senioralną i aktywnego starzenia się przy aktywnym współudziale seniorów w myśl zasady „Nic o nas - bez nas”. Istotnym jest wykorzystanie doświadczeń zdobytego podczas realizacji projektów dofinansowanych ze środków unijnych oraz i kapitału wiedzy zgromadzonego dzięki Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej (2012) i w ramach Europejskiego Roku Wolontariatu (2011).
Misja seniorów powinna być zawarta w dokumentach strategicznych,
- nawołują do podjęcia działań mających na celu zmianę sposobu myślenia o ludziach starszych.
Konieczna jest zmiana myślenia o osobach starszych, poprzez kampanie społeczne kierowane do różnych grup, które pozwoli starszym osobom na wzmocnienie własnej wartości, odnalezienie się w nowej rzeczywistości,
- postulują ustanowienie Dnia Seniora - na wzór Nocy Muzeów (lub innych wydarzeń o skali europejskiej). Należy ustalić jeden dzień dla seniorów, podczas którego dostęp do teatrów, kin, koncertów byłby darmowy, a różnego rodzaju akcje promocyjne/rabatowe stanowiłyby efekt zachęty dla seniorów do wyjścia z domów,
- widzą konieczność powołania społecznych ciał opiniotwórczo – doradczych, w skład których wchodziłyby seniorzy – liderzy, przy poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Takie struktury – zaopatrzone w akty powołujące czy prawne podnosiłyby bieżące problemy i potrzeby seniorów występujące na konkretnym obszarze. Mogłyby one nazywać się Radami Seniorów. Sugerowano, by na wzór Sekretariatu ds. Młodzieży funkcjonującego w województwie zachodniopomorskim powoływano w regionach także Sekretariaty ds. Seniorów,
- rekomendują Europie wzbudzenie solidarności międzypokoleniowej w rodzinach. Aby utrzymać więź rodzinną konieczne jest wsparcie finansowe i instytucjonalne rodzin, które opiekują się osobami starszymi. Niezbędne jest zatem odpowiednie edukowanie społeczeństwa, przygotowywanie służb, instytucji a nawet sfery usług do potrzeb seniorów. Bez długofalowej polityki nie będziemy potrafili stworzyć warunków sprzyjających rozwojowi społeczeństwa starzejącego się – zarówno w Europie jak i w Polsce,
- widzą potrzebę prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do pracodawców. Poza sygnalizowaniem przedstawicielom samorządu terytorialnego ogromnego potencjału jakim dysponują seniorzy, równocześnie powinno się podejmować działania informacyjno – edukacyjne skierowane do pracodawców, które wskazywałyby na umiejętne zarządzanie zespołem i przesuwanie osób starszych do zadań, które z powodzeniem mogą wykonywać ze względu na ograniczenia wiekowe czy zdrowotne. Pracodawca nie będzie wówczas rezygnował z doświadczenia wyszkolonego pracownika/nestora,
- postulują wprowadzenie zmian w polityce emerytalnej umożliwiających utrzymanie osób starszych na rynku pracy. Pozwoli to na wykorzystanie ogromnego potencjału, doświadczenia, lojalności charakterystycznej dla starszego pokolenia,
- zwracają uwagę na uwzględnianie potrzeb osób starszych przez instytucje publiczne, organizacje, media. Powinny powstawać kanały informacyjne uwzględniające tematykę, przyzwyczajenia, estetykę oraz szybkość przyswajania informacji przez osoby starsze,

- widzą konieczność promocji dobrych praktyk oraz informowania o projektach na rzecz seniorów i z seniorami – co pozwoli na ich adaptację i/lub modyfikację projektów organizacjom zainspirowanym działaniami już podjętymi. Dostępność wiedzy ma szansę motywować środowiska nie wykazujące chęci współpracy ze społecznością lokalną niezależnie od przyjętych kryteriów wiekowych,
- widzą konieczność wsparcia mediów opiniotwórczych dla: zapewnienia włączenia seniorów w działania obywatelskie, zachęcanie do stowarzyszania, uczestnictwa w wolontariacie – konieczne jest wsparcie medialne, dotarcie z informacją kto i gdzie potrzebuje seniora. Ważną rolę odgrywają tu media lokalne, ze względu na fakt, że głównym odbiorcą ich działań są właśnie seniorzy,
- postulują promocję możliwości działań obywatelskich w ramach funkcjonowania spółdzielni mieszkaniowych. Świadomość obywateli o przysługujących im prawach i istniejących regulacjach pozwoli na zwiększenie dostępności do takich źródeł finansowania jakimi dysponują spółdzielnie mieszkaniowe. Konieczne jest podejmowanie w zakresie istniejących spółdzielni mieszkaniowych uchwał pozwalających na wydatkowanie kwot na działalność kulturalną, oświatową i edukacyjną,
- ważnym jest wzmacnianie więzi społecznych we wspólnotach lokalnych i wykorzystywanie możliwości np. poprzez samoorganizację, pomoc sąsiedzką, działania międzypokoleniowe,
- uważają za zasadne przeprowadzenie badań dla właściwego zdefiniowania potrzeb seniorów. Mają one dawać obraz kondycji społecznej seniorów, z uwzględnieniem zmian zachodzących w technologiach, medycynie, aktywności, postrzeganiu grupy rówieśniczej przez seniorów,
- apelują o wspieranie projektów opartych na mentoringu. Relacja senior/junior powinna pojawiać się zarówno w procesie edukacji szkolnej jak i w życiu zawodowym. Wskazywano na konieczność włączenia mentoringu w ekonomię społeczną.
- Wiele działań społecznych jest realizowanych przez organizacje pozarządowe dzięki ogłaszanym konkursom grantowym.
Uczestnicy seminarium apelują o:
 - ich ulepszenie - tworzenie jasnych procedur konkursowych i prowadzenie konsultacji społecznych przed formułowaniem wytycznych konkursowych,
 - uelastycznienie granicy wieku seniora w procedurach konkursowych, tak by sztucznie określone granice wieku seniora nie stanowiły przeszkody w kształceniu ustawicznym, polepszenie polityki informacyjnej w zakresie naboru wniosków konkursowych na dofinansowanie projektów międzypokoleniowych i na rzecz seniorów,
 - premiowanie projektów międzypokoleniowych wypracowujących partnerstwo. Przyznawanie dodatkowych punktów istniejącym już partnerstwom pozwoliłoby na utrwalenie już zaistniałych działań i projektów.

Rok 2012 jest wyjątkowy ze względu na wzbudzenie debaty publicznej o miejscu seniorów oraz zadaniach do realizacji przy ich aktywnym współudziale. Jednakże, aby nie było to jednoroczną aktywnością konieczne jest wypracowanie długofalowej polityki państwa wobec seniorów oraz utrwalenie wizerunku seniora jako aktywnego kreatora przestrzeni społecznej.

